

REFERAT SITUACYJNY O KONFERENCJI POKOJOWEJ W RYDZE.

- TEMAT: Delegacja polska.
2. Delegacja sowiecka.
3. Rola przedstawicieli entente'y.
4. Położenie wojskowe w Rosji.
5. Położenie wewnętrzne w Rosji.
6. Zadanie najbliższe rządu sowieckiego.

1. DELEGACJA POLSKA. Polska delegacja pokojowa pod względem postawy moralnej całkowicie stała na wysokości zadania. Jednak ujemną stroną sekretarjatu - w tym wypadku - była nieumiejętność / zjednania i inspirowania ^{z pierwszą} ~~z pierwszą~~ ^{z Warszawy} ~~z Warszawy~~ prasy zagranicznej, lubo sposobność po temu zdarzała się niejednokrotnie. Dziennikarze zagraniczni, w pierwszym rzędzie angielscy, byli raczej pod wpływami delegacji sowieckiej, z czego wynikał ~~szkarny~~ ujemny sąd o nas zagranicą.
2. DELEGACJA SOWIECKA. Delegacja sowiecka potrafiła z dużym sprytem upozorować swoje uczucia szczerze pokojowe. Aparatem wywiadowczym delegacja sowiecka rozporządzała dobrym. Informacje o sprawach polskich miała ściśle i dokładne. Najjaśkrawszym tego dowodem może służyć fakt, iż prasę warszawską otrzymywała wczesniej, niż delegacja polska. Stwierdzono, iż pierwotnie delegacja sowiecka rozporządzała funduszem dyspocyjnym, wynoszącym kilkanaście tysięcy funtów szterlingów, przeznaczonych na urabianie opinii wśród delegacji polskiej i akcję wywiadowczą. Użytku wszakże z tej sumy zrobić nie mogła, dzięki należytej postawie członków i personelu pomocniczego naszej delegacji. Te też, jak się zdaje, pieniądze te zostały przesłane w dn. 7 b.m. do Warszawy na cele z wywiadem i agitacja połączone.
3. ROLA PRZEDSTAWICIELI ENTENTE'Y w Rydze ograniczała się jedynie do obiektywnego rejestrowania zdarzeń ważniejszych podczas konferencji pokojowej. Raz tylko jeden konsul angielski w poufnej rozmowie z Sergiejem Kirowym wyraził pragnienie rządu angielskiego, by, ze względu na trwałość pokoju, sowieci nie byli zbyt skłonni do ustępstw terytorjalnej natury na rzecz Polski.
4. POŁOŻENIE WOJSKOWE W ROSJI jest, według relacji bolszewickiej, fatalne. W szczególności na Południu Rosji sprawy wojskowe przedstawiają się rozpaczliwie. Na froncie północnym o tyle sytuacja wojskowa sowieców jest lepsza, że odsetek komunistycznych oddziałów dochodzi do 20%, podczas gdy na Południu nie sięga 5%. Stąd możliwość jest przesunięcia ich na front Wrangla, gdzie siła odperna wojsk czerwonych zmalała dla sowieców niepokojące. Największą plagą armii czerwonej jest w ostatnich czasach rozwinięta masowa dezercja.
5. POŁOŻENIE WEWNĘTRZNE W ROSJI pogorszyło się w ostatnich czasach niepowścią. Upadek życia ekonomicznego postępuje w geometrycznej progresji. Wszystkie zakłady

przemysłu wojennego, z wyjątkiem fabryk karabinów w Tule i Iżewsku, są w stanie rozkładu. Ze względu niemożliwości wyżywienia robotników w Petersburgu, większość tamtejszych fabryk metalurgicznych ewakuuje się na Ural.

Niejednolitość w składzie naczelných władz sowieckich ujawnia się na sprawności maszyny administracyjnej. Trzy są bowiem kierunki w rządzie sowieckim. Jeden, reprezentowany przez Lenina, kładzie nacisk główny na odrodzenie ekonomiczne kraju, negując poniekąd moment walki zbrojnej. Drugiego jest przedstawicielem Trockij i Stiekiel. Ten znów uważa, iż bez rozpalenia pożaru rewolucji wszechświatowej nie dadzą się pomyśleć rządy sowieckie w Rosji. Jedynym czynnikiem, ~~mogącym~~ mogącym urzeczywistnić rewolucję wszechświatową, jest armja czerwona. Trzeci wreszcie kierunek, reprezentowany przez Bucharina i Bwdekimowa, prze ku temu, by, nie wybierając żadnych metod i środków walki, nieubłagane dążyć do zagłady świata kapitalistycznego. Deklaracja pokojowa sowieców opracowana w nocy z dn. 22 na 23. IX. r. b. i odczytana w dn. 24/IX. była kompromisem dziełem Lenina, który zjednał dla swojej koncepcji 192 obecnych delegatów C.K.W. 2/3 głosów.

6. ZADANIA NAJBLIŻSZY RZĄDU SOWIECKIEGO. Zadaniem najbliższym rządu sowieków jest, po zawarciu pokoju z Polską, zniszczenie Wrangla i nawiązanie stosunków handlowych z Europą i Ameryką. Gdyby te usiłowania zawiodły, sowiecy w krótkim czasie spróbują nowej próby rozprawy z Polską.

7. WNIOSKI. Pokój trwały jest niemożliwy dopóty, dopóki sowiecy stoja u steru rządu. Niemniej wszakże zawarcie pokoju jest konieczne, gdyż wyrwie z rąk komunistów atut widma najazdu polskiego. Przewaga kierunku pokojowego Lenina, lubo uzasadniona logicznie, spowodzi zupełny krach systemu sowieckiego w Rosji, gdyż doniesłość idei jest tam niewspółmierną z realnymi wartościami życia i narodu rosyjskiego: Stąd bliski koniec bolszewizmu w Rosji jest niezawodny.

***** 000000 *****

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA
L: Dz. 55367, dnia 12/12 1920 r.
Wydział

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

345